

Kommunrevisorerna informerar

Granskning av kommunens arbete med miljömål

Granskningens inriktning

Kommunfullmäktige antog under 2022 Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål 2022–2025. Genomförandet av åtgärdsprogrammet utgör en avgörande faktor för att säkerställa att kommunens miljömål uppnås.

Resultat

De lokala miljömålen antogs av fullmäktige under 2020 och åtgärdsprogrammet blev antaget i november 2022. I mars 2021 beslutade fullmäktige om en ny styrmodell. Styrmodellen innebär ett förändrat arbetssätt utifrån fullmäktiges inriktningsmål, där program har upprättats för att konkretisera respektive inriktningsmål. Åtgärdsprogrammet utgör ett av de relaterade styrdokument som omfattas av Program för klimatneutrala Umeå¹.

Av granskningen framgår att miljömålen och åtgärdsprogrammet inte är anpassade till den nya styrmodellen. Det pågår dock ett arbete med att integrera befintliga styrdokument och mål i den nya styrmodellen, utifrån ett lednings-/styrnings- och uppföljningsperspektiv.

Granskningen visar att arbetet med åtgärdsprogrammet inte bedrivs på ett enhetligt sätt i de granskade verksamheterna. Det är inte heller integrerat i samtliga nämnders verksamhetsplaner för 2023 och uppföljningen av programmet ingår inte i ordinarie verksamhetsuppföljning. Vi kan dock konstatera att samtliga granskade verksamheter har implementerat inriktningsmål 4 i sin ordinarie verksamhetsstyrning.

En första uppföljning av åtgärdsprogrammet har genomförts, där det framgår att ungefär hälften av åtgärderna är påbörjade. I de fall åtgärder inte har påbörjats uppges detta främst bero på avsaknad av resurser eller otydlighet kring ansvarsfördelningen avseende åtgärderna. Det framgår även att det krävs ytterligare arbete inom samtliga målområden förutom målområdet "God bebyggd miljö", vilket bedöms löpa enligt plan.

Av bolagens ägardirektiv framgår att bolagen särskilt ska beröras av inriktningsmål 4. De lokala miljömålen och åtgärdsprogrammet har däremot inte särskilt lyfts in i bolagens ägardirektiv. Bolagens ledning och styrning bedrivs därmed utifrån inriktningsmålet och upprättat program. Arbetet tangerar till stor del åtgärdsprogrammet, men det sker ingen formell uppföljning av de åtgärder som destinerats till bolagen i programmet.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen samt berörda nämnder och bolag delvis har ändamålsenliga och effektiva processer för att säkerställa implementering av fullmäktiges Åtgärdsprogram för Umeås klimat- och miljömål 2022–2025.

Rekommendationer

Utifrån våra bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tydliggöra hur styrning och uppföljning av befintliga styrdokument och mål ska integreras i den nya styrmodellen.
- Överväga att föreslå fullmäktige att i bolagens ägardirektiv förtydliga vilka styrdokument och mål som ska gälla för respektive bolag.
- Ta ställning till huruvida uppföljningen av åtgärdsprogrammet ska följas upp inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning.
- Se över ansvarsfördelningen gällande åtgärderna i åtgärdsprogrammet och resursfördelningen kopplat till genomförandet av åtgärderna.
- Framarbeta en uppdragsbeskrivning kring innebörden av att ha huvudansvar för ett fokusområde inom ramen för klimatfärdplanen.

KPMGs rapport "Granskning av kommunens arbete med miljömål". För ytterligare information, kontakta revisionens ordförande Ewa Miller, tel 070-622 03 44

¹ Konkretisering av inriktningsmål 4 "Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040"